

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA UPRAVU

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O IZBORU CLANOVA PREDSTAVNICKIH TIJELA
JEDINICA LOKALNE I PODRUCNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE,
S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, 01. ožujka 2005.

KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU CLANOVA PREDSTAVNICKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUCNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavne osnove za donošenje ovog Zakona nalaze se u odredbama clanka 1. stavci 2. i 3., te odredbi clanka 2. stavak 4. podstavak 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/01 – pročišćeni tekst i 55/01- ispr.).

Sama odredba clanka 132. Ustava Republike Hrvatske neposredna je ustavna osnova za donošenje ovog Zakona budući propisuje da se građanima jamci pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, koje građani ostvaruju preko lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela sastavljenih od članova izabranih na slobodnim i tajnim izborima na temelju neposrednog, jednakog i općega biračkog prava.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTECI

Vlada Republike Hrvatske među prioritarnim područjima predstojeće cjelovite reforme ocjenjuje potrebu za reformom državne uprave, ali i same lokalne samouprave.

U sklopu reforme koja jest trajan i uvelike složen proces planira se već započeto decentraliziranje funkcija, dakle osmišljen i financijski potkrijepljen prijenos poslova na lokalne jedinice, ustanovljavanje novih instituta koji do sada nisu bili sadržani u postojećoj koncepciji sustava lokalne samouprave, planira se dijelom i područna reforma manjeg opsega, te otklanjanje određenih nejasnoća i nepreciznosti u izbornom zakonodavstvu koje se primjenjuje na lokalnoj razini.

Zakon čije se donošenje predlaže svakako predstavlja daljnje poboljšanje izbornog sustava na lokalnoj razini. Predloženim rješenjima otklanjaju se određene nejasnoće oko primjene pojedinih odredaba, pravo glasanja birača na lokalnim izborima približe se precizira i vezuje uz samu lokalnu zajednicu o čijoj se budućnosti i održivom razvoju u konacnici i radi, te o čijim se prihodima odlučuje.

Mijenja se i drukčije propisuje trajanje izborne šutnje, tako da će ona, sukladno prijedlogu, trajati do zatvaranja birališta, te neće biti potrebno čekati ponoc kako bi se moglo pristupiti procjenjivanju i objavljivanju privremenih, neslužbenih izbornih rezultata.

Ujedno, jedna je od namjera predlagatelja i uskladiti odredbe danas važećeg izbornog Zakona s odredbom članka 91. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 99/99, 29/02, 49/02 - pročišćeni tekst), kojom je propisano da političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori imaju pravo protiv rješenja nadležnoga izbornog povjerenstva u zaštiti izbornog prava podnijeti žalbu Ustavnom sudu (izborni spor). Nasuprot tome, ukinuta odredba članka 52. stavka 1. Zakona o lokalnim izborima propisivala je uži krug ovlaštenika prava na podnošenje prigovora od onog propisanog mjerodavnom odredbom članka 91. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Zaključno, činjenica jest kako je Republika Hrvatska postigla uistinu značajne korake u demokratizaciji uopće, pa tako i značajne korake u postizanju što je moguće većeg stupnja sukladnosti i domicilnog izbornog zakonodavstva i same provedbe izbora, s međunarodno priznatim i prepoznatim standardima.

Upravo su regularnost i transparentnost provedbe izbora, bez obzira da li se radi o parlamentarnim, predsjedničkim ili lokalnim izborima, sukladnost njihove provedbe s međunarodnim standardima, te dovršenost i usklađenost temeljnih instituta izbornog zakonodavstva, kriteriji sukladno kojima će međunarodna zajednica i odlučni međunarodni cimbenici valorizirati dostignutu razinu stvarne odlučnosti u izgradnji demokratskog društva, te facilitirati daljnje integriranje Republike Hrvatske u međunarodne asocijacije.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zakonom jesu:

- precizira se pravo glasovanja na lokalnim izborima,
- pridonosi se zaštiti osobnih podataka,
- propisuje se drukcije trajanje izborne šutnje,
- uskladuju se odredbe Zakona s odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Posljedice koje će proisteci donošenjem ovog Zakona:

- ostvarivanje prava glasovanja birača na lokalnim izborima bit će precizirano,
- izmijenit će se trajanje izborne šutnje,
- odredbe danas važećeg izbornog Zakona bit će usklađene s odredbom članka 91. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- otklonit će se određene nejasnoće oko primjene pojedinih zakonskih instituta.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Ocjenjuje se da provedba ovog Zakona neće iziskivati osiguranje dodatnih financijskih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Troškovi lokalnih izbora, u pravilu su trošak lokalnih proračuna.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Predlagatelj ocjenjuje da su se stekli uvjeti propisani odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora kojom je propisana mogućnost donošenja određenih zakona po hitnom postupku.

Naime, skora provedba redovnih lokalnih izbora svakako je dostatan razlog za hitnost postupka.

V. TEKST KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovog Zakona dostavlja se Konacni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ujedno se napominje da sukladno odredbi članka 82. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske organske zakone, dakle zakone kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela, te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave Hrvatski sabor donosi većinom glasova svih zastupnika.

Slijedom iznijetoga, i zakon čije se donošenje predlaže potrebno je donijeti većinom glasova svih zastupnika Hrvatskoga sabora.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Uz prijedlog za donošenje Zakona prilaže se tekst važećeg Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave («Narodne novine», broj 33/01, 10/02, 155/02, 45/03 i 43/04) koji se mijenja i dopunjuje.

**KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU CLANOVA
PREDSTAVNICKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUCNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE**

Clanak 1.

U Zakonu o izboru clanova predstavnickih tijela jedinica lokalne i podrucne (regionalne) samouprave (Narodne novine broj 33/01, 10/02, 155/02, 45/03 i 43/04), clanak 2. mijenja se i glasi:

"Clanove predstavnickih tijela biraju hrvatski državljani s navršenih 18 godina koji imaju prijavljeno prebivalište i prebivaju na podrucju jedinice za cije se predstavnicko tijelo izbori provode.

Za clana predstavnickog tijela jedinice može se kandidirati i biti izabran hrvatski državljanin s navršenih 18 godina života koji ima prijavljeno prebivalište i prebiva na podrucju jedinice za cije se predstavnicko tijelo izbori provode."

Clanak 2.

U clanku 5. stavku 2. rijeci: "državni pravobranitelj, zamjenik državnog pravobranitelja" i "zamjenik ministra" brišu se, a iza rijeci "ministar," dodaju se rijeci: "državni tajnik, zamjenik državnog tajnika".

Clanak 3.

U clanku 9.b stavku 5. rijeci: «prebivaju i imaju prebivalište» zamjenjuju se rijecima. «imaju prijavljeno prebivalište i prebivaju».

Clanak 4.

Clanak 13. mijenja se i glasi:

"Potpisi biraca prikupljaju se na propisanom obrascu u koji se unosi ime i prezime biraca, adresa prijavljenog prebivališta, broj važeće osobne iskaznice i mjesto njezina izdavanja".

Clanak 5.

U clanku 14. stavku 1. rijeci "biti dostavljeni" zamjenjuju se rijecima "prispjeti", a stavak 3. briše se.

Clanak 6.

U clanku 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

"U prijedlogu liste obvezno se navode imena i prezimena svakog od kandidata na listi, nacionalnost, adresa prijavljenog prebivališta, broj važeće osobne iskaznice i mjesto njezina izdavanja. Uz prijedlog liste dostavlja se ocitovanje svakog od kandidata na listi o prihvatanju kandidature i izjava svakog od kandidata da prebiva na području lokalne jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode. Ocitovanje i izjava moraju biti ovjerenjeni od strane javnog bilježnika."

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Ako predlagatelj predloži više kandidata od onog broja članova predstavničkog tijela koliko ih se bira na izborima, smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati do najvećeg broja članova koji se biraju u to predstavničko tijelo."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Clanak 7.

Clanak 20. mijenja se i glasi:

"Na dan koji prethodi danu održavanja izbora i na dan održavanja izbora do zatvaranja birališta u 19 sati, zabranjena je svaka izborna promidžba i svako objavljivanje privremenih rezultata ili njihovih procjena.

Ispitivanje javnog mijenja i opredijeljenja biraca o glasovanju dopušteno je i za vrijeme trajanja izbora, a rezultati ispitivanja ne smiju se objavljivati do zatvaranja birališta."

Clanak 8.

U clanku 23. stavku 1. rijeci «imaju prebivalište» zamjenjuju se rijecima: «imaju prijavljeno prebivalište i prebivaju».

Clanak 9.

Clanak 32. mijenja se i glasi:

"Biracki odbori izravno provode glasovanje biraca na birackim mjestima, te osiguravaju pravilnost i tajnost glasovanja.

Biracki odbor cine predsjednik i njegov zamjenik, te dva clana i njihovi zamjenici. Po jednog clana i zamjenika određuje vecinska politicka stranka ili koalicija, a po jednog clana i zamjenika određuju oporbene politicke stranke ili koalicije sukladno stranackom sastavu predstavnickog tijela.

Politicke stranke dužne su odrediti clanove pojedinih birackih odbora i dostaviti njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima najkasnije 8 dana prije dana održavanja izbora. Ne odrede li ih, odnosno ukoliko prijedlozi ne prispiju nadležnim izbornim povjerenstvima, nadležna izborna povjerenstva samostalno ce odrediti clanove birackih odbora.

Predsjednik birackog odbora i njegov zamjenik ne smiju biti clanovi niti jedne politicke stranke, a u pravilu trebaju biti pravne struke.

Biracke odbore za sva biracka mjesta imenuju izborna povjerenstva nadležna prema odredbama ovoga Zakona, najkasnije pet dana prije dana održavanja izbora."

Clanak 10.

U clanku 33. stavak 4. mijenja se i glasi:

"Za svako biracko mjesto odredit ce se posebna prostorija za glasovanje uređena i opremljena na nacin koji osigurava tajnost glasovanja, u kojoj se mogu isticati samo državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 55/90), kao što su grb Republike Hrvatske i zastava Republike Hrvatske, te obilježja županija, gradova, odnosno opcina sukladno njihovom statutu."

Clanak 11.

Clanak 52. mijenja se i glasi:

«Politicke stranke, kandidati, najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori imaju pravo podnijeti prigovor nadležnom izbornom povjerenstvu.

Protiv rješenja na prigovor nadležnog izbornog povjerenstva, u zaštiti izbornog prava politicke stranke, kandidati, najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori imaju pravo podnijeti žalbu Ustavnom sudu (izborni spor).

Ukoliko je kandidacijsku listu predložilo više politickih stranaka, prigovor ce se smatrati pravovaljanim i kada ga je podnijela samo jedna politicka stranka.

Politicke stranke ce na temelju svojih statuta odrediti tko se ima smatrati ovlaštenim podnositeljem prigovora, odnosno ovlaštenim podnositeljem žalbe.

Skupina od najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori dužni su odrediti zajednickog predstavnika ovlaštenog za podnošenje prigovora, odnosno žalbe.

Nositelji nezavisnih lista prigovor, odnosno žalbu podnose osobno."

Clanak 12.

Iza glave VIII. a «IZBORI CLANOVA VIJECA NACIONALNIH MANJINA U JEDINICAMA SAMOUPRAVE» dodaje se nova glava VIII. b i clanak 59 d. koji glase:

«VIII.b KAZNENE ODREDBE»

Clanak 59. d.

(1) Novcanom kaznom od 500,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

- fizicka osoba za povredu izborne šutnje (clanak 20.)

(2) Novcanom kaznom od 2.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

- pravna osoba za povredu izborne šutnje (clanak 20.)

(3) Novcanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit ce se za prekršaj:

- odgovorna osoba u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje (clanak 20.)

Clanak 13.

Predstavnicko tijelo jedinice u kojoj pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ("Narodne novine ", broj 155/02) dužno je uskladiti statut u roku 15 dana od dana stupanja ovog Zakona na snagu, te o tome bez odgode izvijestiti nadležno izborno povjerenstvo.

Clanak 14.

Ukoliko predstavnicka tijela ne usklade statute sukladno clanku 11. ovog Zakona, u predstavnicka tijela kojima je broj clanova izmijenjen izmjenama statuta ili statutarnom odlukom radi ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavnickim tijelima sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina birat ce se broj clanova koji je bio određen prije povećanja broja radi postizanja zastupljenosti.

Clanak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Predlaže se da članove predstavničkih tijela biraju oni hrvatski državljani s navršениh 18 godina koji imaju prijavljeno prebivalište i trajno prebivaju na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode. Jednako tako, sukladno prijedlogu, za člana predstavničkog tijela jedinice mogao bi se kandidirati i biti izabran hrvatski državljani s navršениh 18 godina života koji ima prijavljeno prebivalište i prebiva na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode.

Uz članak 2.

Odredba članka 5. Zakona navodi zamjenika ministra što je u nesuglasju s odredbom članka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu državne uprave («Narodne novine», broj 199/03) kojom se ukida dužnost zamjenika ministra, te se ustanovljava dužnost državnog tajnika, te je bilo potrebno uskladiti terminologiju Zakona.

Nadalje, odredba članka 5. Zakona navodi državnog pravobranitelja i zamjenika državnog pravobranitelja što je u nesuglasju s odredbom članka 145. Zakona o državnom odvjetništvu («Narodne novine», broj 51/01) prema kojoj državni pravobranitelj i zamjenik državnog pravobranitelja danom stupanja na snagu Zakona nastavljaju obnašati dužnost kao zamjenici državnog odvjetnika.

Uz članak 3.

Predložena odredba dodatno precizira da aktivno i pasivno biračko pravo imaju hrvatski državljani s navršениh 18 godina života koji imaju prijavljeno prebivalište i stvarno prebivaju na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode. Dosadašnje zakonsko rješenje predviđalo je da aktivno i pasivno biračko pravo imaju hrvatski državljani s navršениh 18 godina života koji imaju prebivalište na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode, no bez korelacije s fakticnim prebivanjem.

Uz članak 4.

Jamci se veci stupanj zaštite osobnih podataka.

Uz članak 5.

Briše se odredba sukladno kojoj je nositelj liste obvezatno prvi predloženi kandidat na listi.

Uz članak 6.

Jamci se veci stupanj zaštite osobnih podataka.

Uz članak 7.

Mijenja se trajanje izborne šutnje, na način da bi ona trajala tijekom dana koji prethodi danu održavanja izbora, dakle u nedjelju i na sam dan održavanja izbora do zatvaranja birališta do zaključno 19 sati.

Sukladno prijedlogu, dopustilo bi se ispitivanje javnog mijenja i opredijeljenja biraca o glasovanju za vrijeme trajanja izbora, ali uz zabranu objavljivanja rezultata ispitivanja do zatvaranja birališta.

Uz članak 8.

Odredba se suštinski i sadržajno ne mijenja, već se predlaže njezino usklađivanje s ostalim promjenama već postojećih zakonskih odredaba, prvenstveno onima kojima se definira okolnost prebivanja na području lokalne jedinice.

Uz članak 9.

Propisuje se drukcije imenovanje i sastav birackih odbora.

Uz članak 10.

Definira se pobliže način uređenja birackih mjesta.

Uz članak 11.

Uskladuje se odredba danas važećeg izbornog Zakona s odredbom članka 91. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 9/99, 29/02, 49/02 - pročišćeni tekst), kojom je propisano da političke stranke, kandidati, najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori imaju pravo protiv rješenja nadležnoga izbornog povjerenstva u zaštiti izbornog prava podnijeti žalbu Ustavnom sudu (izborni spor).

Nasuprot tome, ukinuta odredba članka 52. stavka 1. Zakona o lokalnim izborima propisivala je uži krug ovlaštenika prava na podnošenje prigovora od onog propisanog mjerodavnom odredbom članka 91. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Predložena odredba propisuje da prigovor zbog nepravilnosti u postupku izbora nadležnom izbornom povjerenstvu mogu podnijeti političke stranke, kandidati, najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori. Ujedno, ovlaštenici na podnošenje prigovora nadležnom izbornom povjerenstvu su istovjetni ovlaštenicima prava na podnošenje žalbe Ustavnom sudu.

Nadalje, odredba propisuje način predstavljanja skupine od najmanje 100 biraca ili najmanje 5% biraca izborne jedinice u kojoj se provode izbori.

Uz članak 12.

Dodaje se nova glava VIII. b «KAZNENE ODREDBE» i odredba kojom se propisuju prekršajne kazne za povredu izborne šutnje.

Uz članak 13.

Predvida se obveza uskladiivanja statuta vezano uz provedbu odredaba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Uz članak 14.

Propisuje se da će se u predstavnička tijela kojima je broj članova izmijenjen izmjenama statuta ili statutarnom odlukom radi ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkim tijelima sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ("Narodne novine ", broj 155/02), birati inicijalni broj članova koji je i bio utvrđen prije povećanja broja radi postizanja zastupljenosti.

Na taj se način izbjegava nelogična situacija konstantnog naknadnog povećanja broja vijećnika u slučajevima kada se na redovitim izborima ne postiže potrebna zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina.

Uz članak 15.

Propisuje se stupanje ovog Zakona na snagu.